

LBRIS

We know
books

Aceasta este o operă de ficțiune. Toate personajele, evenimentele și incidentele din această carte sunt fictive. Orice asemănare cu persoane reale, în viață sau nu, sau cu evenimente reale este pur întâmplătoare.

Nussaibah Younis, *Fundamentally*

Copyright © 2025 by Nussaibah Younis

All rights reserved.

© Alice Books, 2026, pentru ediția în limba română

All rights reserved.

Design colecție: Faber Studio

Design copertă: Jason Booher

Ilustrație copertă: Fatima Rehmat

Layout: Vasilica Turculeț

Redactare: Bogdan Coșa

Corectură: Lucia Popovici

ALICE BOOKS

Valea Lupului, Iași

www.alicebooks.ro

hello@alicebooks.ro

Telefon: 0751 54 02 02

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

YUNIS, NUSSAIBAH

Fundamental / Nussaibah Younis; trad. din lb. engleză și note de

Irina-Marina Borțoi. – Valea Lupului: Alice Books, 2026

ISBN 978-630-6676-77-4

I. Borțoi, Irina-Marina (trad.; note)

821.111

Nussaibah Younis

Fundamental

Traducere din limba engleză și note de
Irina-Marina Borțoi



2026

Prolog

Septembrie 2019

Nu era ideal să traversez munții Zagros într-o noapte înghețată de septembrie, nu îmbrăcată în sacou și pantaloni și încălțată cu balerini. Leșul crăpat al unui râu arăta calea peste frontiera dintre Irak și Turcia.

Poșeta îmi aluneca de pe umăr în timp ce mă chinuiam să merg pe terenul accidentat. Am strâns-o tare cu o mână, în timp ce țineam întins celălalt braț, încercând să-mi găsesc echilibrul în ceața groasă.

Fusese ceva senzațional, în urmă cu șase luni, să-mi cumpăr o poșetă de firmă pentru postul de la ONU. Studiasem gențile de pe pedestalurile lor luminate din spate ca pe niște exponate de muzeu, după care am ales una de un liliachiu untos și mi-am ținut răsufierea când am apropiat cardul.

Între timp mi-am revizuit definiția termenului „senzațional”.

O piatră pe care am călcat s-a dezintegrat într-un roi de pietriș și am căzut și m-am tăiat în palme. M-am răsucit, 7

cu spatele în țărână, cu cerurile negre enorme deasupra capului, acoperite cu milioane de stele mărunte. Spectrul unui Dumnezeu omniscient se întărește în asemenea clipe. Dacă există, m-am rugat în tăcere, fă-mi o favoare și las-o mai moale, bine?

— Este tu bine, Nadia? a strigat Darban.

La douăzeci de metri mai în față, silueta lui neagră părea decupată din cer. Conturul unui caftan bățos, al unor șalvari și al unui turban: îmbrăcămintea tradițională a lup-tătorilor kurzi pentru libertate transformați în speculanți.

— Sunt OK, am zis.

Am privit în josul văii la tovarășa de drum. Se înălța în întuneric precum o arătare, învăluită într-o *abaya*¹ neagră și un văl, cu legătura prinsă la spate.

— Cum merge, Sara? am strigat.

Adierea înghețată mi-a răsucit cuvintele în ecouri care au reverberat din stâncile ce ne înconjurau. S-a oprit.

— Frate, a zis în drumul negru dintre noi, trebuia să ne găsești un traficant ISIS. Omu' ăsta ne-a adus pe Everest, să-mi bag picioarele!

— Ești bătută în cap? (M-am ridicat în picioare.) Un traficant ISIS m-ar fi împușcat în față și pe tine te-ar fi recrutat din nou.

— Sunt meseriași totuși, tre' să recunoști.

Și-a săltat mai sus legătura la spate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Sara, dacă rămâi fundamentalistă după toată povestea asta, jur că te vând cu mâna mea traficantilor de carne vie.

Râsul ei a umplut aerul nopții. E genul de lucru pe care îl găsește amuzant. E unul dintre motivele pentru care o iubesc.

Asta nu justifică totuși ce am făcut.

1. Veșmânt tradițional purtat de femeile musulmane, ca o rochie largă și lungă până în pământ, cu mâneci lungi.

Capitolul unu

Cu cinci luni în urmă

Nu e ca și cum m-aș fi așteptat la Stalingrad, dar Bagdadul își bătea joc de mine. Când am sosit, am făcut-o la adăpostul unei mașini de la ONU, de unde i-am privit luminile refractate prin sticla antiglonț. Deasupra unui meci de fotbal spontan erau aprinse reflectoare, Muzeul Național era luminat de felinare pătrate, șiraguri luminoase picurau din palmierii înșirați de-a lungul fluviului Tigru. De ce era atât de... plăcut? Ce s-a întâmplat cu penele constante de curent? Cu rețeaua electrică pasămite devastată de război? Nu donasem ca să le ajut pe femeile irakiene care nășteau în grajduri luminate de flacăra unei singure lumânări?

De-a lungul malurilor fluviului erau parcate mașini după mașini; Audi-uri și BMW-uri strălucitoare, dar și Toyote și Hyundai-uri mai vechi. Și eu care crezusem că trăiesc pe picior mare fiindcă plecasem din Londra la jumătatea abonamentului lunar de transport... Niște tineri descărcau scaune pliante, narghilele și grătare portabile, pe care 11

le așezau pe malul apei. Aproape simțeam mirosul puilor marinați și al crapilor turțiți care mocneau peste cărbuni, dar șoferul nu m-a lăsat să deschid geamul.

— Securitate, a zis el și a înclinat capul spre acoperișurile pe care nu vedeam niciun lunetist.

Am zărit un grup de adolescenți care se uitau pe TikTok și încercau să imite un dans, după care au început să se îmbrâncească, iar râsetele le-au fost înghițite de claxoanele din trafic. Așa dansam și eu cu Rosy.

Un convoi de mașini a început să bipăie frenetic, iar mie mi s-a încordat spinarea, anticipând un incident critic în față. Apoi am văzut panglici albe întinse peste capota unui Mercedes din care a ieșit o mireasă, ștergând cu rochia de dantelă treptele de marmură când a intrat într-un hotel de cinci stele. Eram în *Miezul nopții în Paris* sau ce naiba? Eu venisem aici pentru muniții cu dispersie, nu pentru bombe cu sclipici. Am bolborosit ceva, jignită.

— Totul OK, doamnă?

Șoferul african s-a uitat peste umăr. Ce l-o fi adus aici? O decizie atent cântărită, cu siguranță. Nu vreo suferință juvenilă din dragoste, ca pe mine.

— Sunt bine, mulțumesc. Puteți să-mi spuneți Nadia.

Meritam să mi se spună în multe feluri, dar „doamnă” nu era unul dintre ele.

— Ah, ca Nadia Buari, mare actriță în Ghana, a dat din cap spre mine aprobator. Și de ce ai venit în Bagdad, Nadia?

— Oh, am venit cu serviciul. Creez un program de de-radicalizare pentru miresele ISIS. Mda... nu întreba.

Șoferul a ridicat din sprâncene, dar nu a spus nimic.

12 Eu mi-am verificat telefonul, sperând să găsesc un mesaj

de la Rosy din care să aflu despre durerea enormă provocată de faptul că i-am fost smulsă din viață. Dar cartela mea SIM, stupefiată că am adus-o în Irak, nu mai funcționa cum trebuie.

Revenind la geam, am mijit ochii, căutând mașini incendiate și găuri făcute de gloanțe, orice ar fi putut să submineze acest tablou al festivității, orice ar fi putut s-o facă pe Rosy irelevantă. Dar, în întunericul care se lăsa peste oraș, veselia strălucea tot mai puternic.

Am intrat în Zona Verde, un sector fortificat în care organizațiile internaționale și agențiile guvernamentale se ascundeau de populația în slujba căreia susțineau că sunt. Noua mea casă.

Șoferul m-a depus în parcare complexului ONU. A ieșit din mașină și și-a aprins o țigară, holbându-se la pieptul meu în timp ce eu îmi scoteam cu greu valiza din portbagaj. Misoginia nu ar trebui să conțină și o forță cavalească egală și opusă?

— Acolo.

A arătat, cu tutunul roșu arzând care îi dansa în întuneric, spre o cabină de securitate.

Mi-am târât valiza pe jos, iar adierea serii era o alinare călduță după aerul condiționat care suflase intens în mașină. Un generator huruia în partea îndepărtată a parcării, mirosul de motorină alungând insectele din aer, iar stelele erau ascunse de un smog cenușiu subțire care plutea între luminile orașului și cerul nopții.

Am intrat în cabina de securitate, m-am împiedicat de buza pragului și am căzut înăuntru. De obicei aveam nevoie de mai mult de zece secunde ca să mă fac de răs la un job nou, dar iată cum îmi băteam deja recordurile personale.

Un bărbat irakian subțire îmbrăcat într-o uniformă albăstră s-a îndepărtat de covorașul lui de rugăciune și s-a lăsat pe vine lângă mine.

— Sunteți OK, doamnă doctor?

M-a liniștit felul în care mi-a folosit titlul; statutul îți oferă posibilitatea să absorbi mai bine micile eșecuri. M-am ridicat în picioare.

— Eu sunt Farris, a zis el, cu un accent irakian puternic americanizat. Mi-a luat valiza și a așezat-o pe o masă care împărțea camera în două. Probabil că sunteți doamna doctor Nadia. Bine ați venit aici.

Am privit cu groază cum și-a pus niște mănuși de latex și mi-a desfăcut fermoarul valizei.

— Îmi pare foarte rău că trebuie să fac asta, a spus, scuturând din cap. Așa cere protocolul.

Și-a folosit prezervativele pentru mâini ca să scoată pe rând fiecare obiect. Un exemplar din *Cosmopolitan*, cu un titlu care urla: „Tot ce TREBUIE să știi despre stimularea anală!”. Grămezi de chiloți negri enormi, printre care se rătăciseră câțiva sexy și transparenți. Un vibrator glonț liliachiu, pe care l-a deșurubat până când a țâșnit afară o baterie AAA. Un pachet de baterii AAA de rezervă. Mi-am scos telefonul stricat și, cu urechile încinse de rușine, m-am prefăcut că dau mesaje.

Urechile mele cunoșteau senzația asta. Când eram adolescentă, mama mi-a găsit o revistă *Just Seventeen* ascunsă într-un manual de exegeză a Coranului la mine în dormitor. M-a pândit când m-am întors de la școală și mi-a zis:

— Ce scârboșenie, Nadia. Mi-a fluturat în fața ochilor bustul dezgolit al lui Pacey din *Cei mai frumoși ani*.

14 Cum poți să citești asemenea mizerii?

Nu le citesc; mă uit la ele în timp ce îmi țin periuța electrică pe clitoris.

— E vina celorlalte fete de la școală, am spus, retrăgându-mă încet spre ușă. Încerc doar să mă integrez și eu. Nu-mi face plăcere.

În mod normal, evocarea pericolelor misterioase ale presiunii colegilor funcționa asupra mamei.

— Și dacă fetele sar în prăpastie, sari și tu după ele? a zis ea.

Era replica ei preferată, dar și cea mai tâmpită. Evident că făceam o analiză a riscurilor înainte să decid ce comportament al prietenelor mele să urmez. Mama încerca să rupă revista, dar paginile lucioase se tot încurcau în capse.

— De-acum înainte, numai prietene musulmane, a zis ea.

Mama se convertise la islam de când murise tatăl meu, iar asta se-ntâmplase când eu eram mică. După incidentul cu revista, a investit foarte mult în îndochinarea mea, până când am ajuns să fiu profund credincioasă. O toci-lară absolută, nu-mi plăcea nimic mai mult decât să-mi planific orele de recapitulare, iar faptul că eram credincioasă era ca și cum aș fi avut un orar de recapitulare pentru toată viața – ziua judecării fiind examenul final. Am trăit ca un model al virtuții islamice până când am ajuns la facultate, unde provocările intelectuale neabătute și tentațiile sociale mi-au topit devoțiunea până ce n-a mai rămas nimic din ea.

— Sunteți gata, doamnă doctor, a spus Farris, închinându-mă la loc. Abia aștept să ne vedem cândva. 15

Covorașul lui de rugăciune era în colțul camerei, cu o imagine cu Kaaba¹ țesută în material, dar când m-am uitat la chipul lui, era călduros și lipsit de judecată.

M-a predat unei angajate care purta un văl și o bluză albe ce produceau împreună un efect de giulgiu, însă unul venit pentru paradis. Părea ciudat să fiu din nou în preajma musulmanilor, după viața mea lipsită de Dumnezeu din Londra, și m-am întrebat dacă pot să simtă mirosul apostaziei din mine.

Giulgiul m-a condus printr-o curte interioară pătrată și înierbată, unde am simțit aerul proaspăt pe părul meu încurcat, și apoi într-o clădire cu două etaje în care a apropiat un card de cititorul de la ușa unui dormitor. Am pășit înăuntru. Camera era minusculă, ceea ce făcea mobila să pară uriașă. Un pat de o singură persoană împins la perete, un șifonier prea împodobit, un birou plin de urme de pix albastru și un scaun pliant fragil.

Giulgiul a ținut ușa deschisă, cu un picior înăuntru și unul afară, și mi-a dat un pachet cu lucruri, inclusiv un șnur de ecuson, o hartă și un program pentru a doua zi.

— Ai întrebări? a zis ea.

Zeci de întrebări mi se ciocneau în creier, anulându-se unele pe altele.

— Nu.

A plecat înainte ca gura mea să-l pronunțe pe „u”.

Stăteam în picioare în mijlocul camerei, cu valiza lângă mine, cu mânerul ei de metal ridicat, gata să fie răsturnată

1. Lăcaș de cult care se găsește la Mecca și care este cel mai sfânt loc al islamului. Are forma unui cub negru în centrul moscheii Al-Masjid al-Haram.

de pe lumea asta. Ce nebunie tâmpită m-a îndemnat să vin aici?

Mi-am amintit gustul de Peroni pe limba lui Rosy, mirosul asudat de iasomie pe care mi-l lăsa pe cearșafuri.

Crezusem că pot să evaderez din durere, să o arunc la Heathrow ca pe un bagaj pierdut și să-mi iau zborul. Și, totuși, iată-mă, exact aceeași persoană care plecase din Londra cu douăsprezece ore în urmă, cu respirația tăiată, cu oxigenul îndoit cu pierdere.

M-am convins să despachetez, mi-am spus că o să facă încăperea să pară mai primitoare, dar zece minute mai târziu valiza mea era goală și camera tot indiferentă la prezența mea. Era pentru a treia oară în viața mea de adult când încercam să creez un cămin pe teren ostil. Mama ta nu te vrea, iubirea vieții tale nu te vrea, atunci... ce-ai zice de un stat oarecare eșuat? E posibil ca locul tău să fie acolo?

În baia din cameră, m-am așezat pe toaletă și, fiindcă aveam corpul prea încordat ca să fac pipi, am trasat crăpăturile din gresie cu degetele de la picioare. A fost nevoie de o vizualizare concentrată a Cascadei Niagara ca să reușesc să produc un pârâiaș. M-am dezbrăcat și am urcat în pat. Simțind cearșaful aspru de poliester pe pielea spinării, mi-am dat seama că trecuse un deceniu de când nu mai dormeam în altceva decât așternuturi din bumbac egiptean.

„Prințesă Nadia”, ar fi spus Rosy, „simți un bob de mazăre sub cele o sută de saltele moi?”

Pentru ea era ușor de zis, așa învelită în folie cu bule cum era de părinții ei iubitori, lipită sub sigiliul protector al unei țări căreia îi aparținea fără echivoc. Ani de zile nu am avut-o decât pe ea.

Acum eram la aproape cinci mii de kilometri depărtare, întinsă pe un pat de o persoană în Bagdad, ținându-mă strâns de așternut în ciuda căldurii. Degetele mele se agătau de viață atât de slab încât aș fi putut să închid ochii și să-mi dau drumul, iar corpul să mi se evapore și lumea să rămână neclintită în urma unei mișcări atât de minuscule.

Capitolul doi

Am ieșit în soarele puternic al dimineții, proaspăt dușată, inspirând parfumul șamponului meu cu aromă de căpșuni. Cum stăteam în mijlocul curții pătrate cu harta în mână, vedeam iarba udată de niște tuburi subțiri și negre și pământul extrem de prăfos și pârjolit de soare. Am mișcat ochii la clădiri, întorcând harta și îndreptând-o în diferite direcții. Dacă aia e acolo, atunci eu probabil că sunt...

— Te-ai rătăcit? a zis o voce gravă cu accent de Newcastle din spatele meu.

Doar fizic, emoțional și spiritual. M-am întors și am dat cu ochii de niște mușchi pectorali imenși care dădeau să rupă un tricou kaki. Am ridicat privirea. Cred că avea peste un metru nouăzeci, părul blond îi era luminat de șuvițe de aur, maxilarul îi era mare și ascuțit, iar umerii enormi. Vai de capul meu. Închipuie-ți să mă întorc la Londra cu specimenul ăsta la braț. Piciorul lui era mai gros decât trunchiul unui bărbat obișnuit.

— E dovedit științific că femeile n-au simțul de orientare dezvoltat, a zis.

Bun, deci trebuie să-i trag un scotch peste gură. Tot o să fie impresionant.

— Adică simțul orientării... în fine, salut. Am fluturat din gene. Sunt Nadia, e prima mea zi aici. Poți să mă ajuți? (Și apoi să mă fuți de să-mi sară ochii din cap?)

— Tom.

A făcut un pas spre mine, iar statura lui de gorilă a ascuns soarele. A cules harta dintre degetele mele feminine și firave.

— Unde încercăi să ajungi?

— La cantină.

Mi-am supt burta ca să par genul de fată care mănâncă rar. Adevărul era că nu mâncasem decât o bucată de Gouda și niște biscuiți de ovăz în avion. Poate că o să mă întorc la Londra zveltă, nu doar umblată prin lume.

— Dacă mor cămilele, murim și noi, a spus.

L-am privit perplexă.

— Sherif Ali, în *Lawrence al Arabiei*, a spus el. E filmul meu preferat.

— Te identifici cu Lawrence, alt salvator blond din Orientul Mijlociu? am întrebat și i-am făcut cu ochiul.

— Da, a spus, dar fără pic de umor.

Am mers împreună printre două clădiri care aruncau dreptunghiuri mari de umbră ce se suprapuneau. Fiecare pas pe care-l făceam stârnea mici explozii de praf, acoperindu-mi partea de jos a pantalonilor cu o țărână ruginie. „Nu poți să rămâi curată nici măcar până la micul-dejun?” ar fi spus Rosy.

Am ajuns la o clădire scundă din gresie cu trepte strâmbe, pavate cu pietre netede, și ferestre mici acoperite cu gratii de metal. După ce prima bază ONU a fost bombardată în 2003, noul complex stătea ghemuit într-o postură

defensivă. Misiunea ONU, menită să fie temporară, avea acum șaisprezece ani și era mai mare ca oricând. În loc să devină un model de democrație, Irakul sărise dintr-un război civil în altul, iar ONU se răsucise în jurul leșului ca o plantă de iulișcă. Și eu credeam că pot să schimb ceva? O universitară străină, suferind din dragoste, care vine și ea după aproape două decenii de eșecuri internaționale. Cât tupeu!

Cantina era mai mică decât mă așteptasem, ca o lingură unsuroasă modestă. Mesé ușor de șters, cu cutii și cutiute din lemn în mijloc, pline cu tacâmuri, condimente și șervețele. Vârtejuri de umezeală sclipeau pe ele după trecerile recente ale unei cârpe ude, iar mirosul de pâine incinerată era atât de puternic, încât aproape că mă așteptam să văd un nor de cărbune în aer. Am luat o tavă de plastic maro lipicioasă și m-am alăturat unei cozi de oameni care cercetau platouri cu ouă, fructe și brânzeturi. La capăt era un prăjitor de pâine cu bandă, lângă un coș cu pâine. Am luat un ou fiert, dar Tom mi l-a luat din mână și l-a scuturat delicat lângă ureche. L-a pus pe tava lui, a luat alt ou, l-a scuturat și mi l-a oferit.

— Copilării! a spus către doi bărbați care chicoteau la o masă poziționată cu fața spre bufet.

— Ne strici petrecerea, a zis un bărbat cu accent franțuzesc.

— Se spune că strici cheful, a spus un bărbat african așezat lângă el.

— Strici cheful, a repetat francezul.

— Charles și Pierre, a spus Tom, înclinând capul spre ei, cred că e caraghios să ascundă ouă crude printre cele fierte. Pe mine nu mă deranjează, înghit ouă crude înainte de antrenament.